

Belvedere, 1980

Olaj, vászon, 97x130 cm
Jelezve hátoldalon: Csernus 1980

Kezdő ár: 3 800 000 Ft / 12 258 EUR
Becsérték: 8 000 000 – 10 000 000 Ft
Estimated value: 25 806 – 32 258 EUR

Csernus a magyar kortárs művészet azon doyenjei közé tartozik, akik elsősorban a klasszikus-figuratív festészeti hagyományokhoz kapcsolódtak életművükkel. A magyar művészettörténetben ez a tradicionális értékre reflektáló, és abból építkező szemlélet meglehetősen ritka jelenség. E képalkotói logika legjelentősebb magyar képviselője talán Ferenczy Károly volt, aki a tradíció és az újítás egyensúlyi állapotának elérésére törekedett. E szintézis megteremtésének lehetőségét nem tematikus, illetve a művészet funkciójának újraértelmezésében, hanem a festészet formanyelvének korszerűsítésében látta. Felismerte például, hogy korának piktúrája gyorsuló ütemben mond le a kompozíció jelentőségéről, annak érdekében, hogy behódoljon a pillanatnyiság és az akció uralma előtt. A folyamat következtében a festmény fokozatosan elvesztette meditatív, kontemplatív, a formák belső rendjén, harmóniáján alapuló értékeit. Alig hetven évvel később valami hasonló feladatra vállalkozott Csernus Tibor is. Esetében azonban nem az izmusok, inkább a neo-avantgárd médium-centrikus képi logikája és a konceptualizmus művészetfogalma jelentette a fő kihívást. A reneszánsz és a barokk tradíció formái karakterkészletének újraaktualizálására, s a táblakép tekintélyének helyreállítására töre-

PROVENIENCIA:

▶ korábban Hans Neumann gyűjteményében (Caracas, 1982)

KIÁLLÍTVA:

▶ Tibor Csernus. Galerie Claude Bernard, Párizs, 1982. katalógus: 7.

REPRODUKÁLVA:

▶ Art International. 1982. május-június, 86. oldal

▶ Csernus Tibor. Szerk: Varga Zsuzsa, Dürer Kiadó, Gyula 2000. 46. kép (téves címmel, téves évszámmal)

kedett. Ahogy Ferenczy, úgy ő is Eduard Manet festését hívta segítségül. Azt a Manet-t, aki újrarahangolta az európai festészeti hagyomány karakterkészletét a primér vizuális élmény érvényre juttatása érdekében. Célja nem pusztán az volt, hogy aktualizálja a festészeti tradíciót, hanem az, hogy belőlük saját korának vizuális jelenségeihez jusson el.

Csernus az úgynevezett fotórealista korszak után mikrokozmosz zártságú művek alkotásába fogott. A váltással párhuzamosan a formaelemek szintjén új megoldások jelentek meg képein. Nemcsak technikai, hanem kompozicionális megoldásait tekintve is a 17–18. században alkalmazott eszközökhöz nyúlt. Az 1970-es évek végétől festett csendéleteinek többsége egyértelműen művészettörténeti indíttatású, melyek az úgynevezett bozót csendéletek vagy az erdő mélyét ábrázoló képek egykor szabályszerű műfaját követték. Előképként a szakirodalom Jacopo Chimenti da Empoli firenzei festő kamara-csendéleteit, Michelangelo da Campidoglio gyümölcsképeit, vagy Paolo Cattamara és Paolo Porpora nápolyi festők erdő-mélye darabjait említi meg. De ugyancsak ide sorolható a németalföldi festészet, többek között Jan Davisz de Heen, vagy éppen Adrien van Utrecht alakja is, akik szintén inspirálhatták a festőt.

Az előképek követése során azonban Csernus nem szakad el a jelentől sem. Elhagyott autógumi, kihajított dinnyehéj jelzi a „modern” civilizáció jelenlétét, amely inkább festői értelemben, semmint társadalomkritikai összefüggésben van jelen a képen. A téma inkább „vanitas” jellegű, mely elsősorban a szemlélődés, illetve a primér vizuális élmény felerősítését szolgálja.

Csernus alakja kivételes szerepet tölt be a magyar képzőművészeti szcénában. Azon ritka festőink egyike, akinek életműve kapcsolatot jelent a posztnagybányai festészeti tradíció, valamint a mai újfiguratív festészeti áramlatok között. Igaz mindebben egy sajátos, a kor és a magyar kultúra belső ellentmondásait is jól jellemző körülmény játszott közre: 1965-ös párizsi letelepedésétől 1990-ig személye elszakadt a magyar művészeti közélettől. Nem volt avantgárd alkotó, s nem volt az ellenkultúra szereplője sem. Festő volt, aki a figuratív piktúra keretei között kívánta kibontani saját oeuvre-jét. Párizs nyugodt, s relatív apolitikus szellemi légköre biztosította számára ezt a közeget, melyben életműve zavartalanul kiteljesedhetett: a szürnaturalizmustól indulva, a fotórealizmuson át, az 1980-as évekre a klasszikus festészeti hagyomány realista iskolának kritikájához és aktualizálásához jutott el.

Kaszás Gábor

1. Paolo Porpora: Virágok és gyümölcsök, 1660 körül
Musée de Valence, Valence

2. Paolo Porpora: Bagoly és Ibis, 1684 vagy 1685
Musée de Valence, Valence

